

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

„Zamieńmy słowo”

zgodne z podstawą programową w brzmieniu obowiązującym od 1 września 2024 r.
rok szkolny 2026/2027

ZAŁOŻENIA DOKUMENTU

Podstawa opracowania: Dokument opracowano zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla języka polskiego w klasach VII–VIII, w brzmieniu uwzględniającym zmiany obowiązujące od 1 września 2024 r., oraz z treściami podręcznika „Zamieńmy słowo. Język polski. Klasa 7” WSiP (nr dopuszczenia MEN 1163/4/2023).

Układ wymagań: Wymagania uporządkowano – podobnie jak w dokumencie wzorcowym – według czterech obszarów podstawy programowej: I. kształcenie literackie i kulturowe, II. kształcenie językowe, III. tworzenie wypowiedzi, IV. samokształcenie. W każdym rozdziale wskazano zakres treści oraz wymagania na oceny od dopuszczającej do celującej.

Zasada kumulatywności: Wymagania na ocenę wyższą obejmują także wymagania przewidziane dla ocen niższych. Ocenie podlega stopień samodzielności, poprawności, rozumienia, świadomego zastosowania wiedzy, argumentowania, interpretowania i twórczego wykorzystywania umiejętności.

Dostosowanie wymagań: Wymagania realizuje się z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia oraz zaleceń wynikających z opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Sposoby prezentowania osiągnięć: Uczeń może wykazywać osiągnięcia w wypowiedziach ustnych i pisemnych, analizie i interpretacji tekstów, zadaniach językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych, pracy z lekturą, projektach, prezentacjach, pracy zespołowej i samodzielnym korzystaniu ze źródeł.

OBSZARY KSZTAŁCENIA

- I. Kształcenie literackie i kulturowe

- II. Kształcenie językowe
- III. Tworzenie wypowiedzi
- IV. Samokształcenie

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli – mimo udzielonego wsparcia i możliwości uzupełnienia braków – nie spełnia wymagań koniecznych określonych na ocenę dopuszczającą, a braki uniemożliwiają dalsze rozwijanie kluczowych wiadomości i umiejętności.

ROZDZIAŁ I. AMBICJA

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: ambicja i cele życiowe; biblijna opowieść o wieży Babel; alegoria; tekst publicystyczny; liryka i obraz poetycki; streszczenie; argumentowanie i rozprawka

Język i komunikacja: słowotwórstwo: wyraz podstawowy i pochodny, temat słowotwórczy, formant i jego rodzaje, rodzina wyrazów, rdzeń i oboczności, wyrazy złożone; pisownia wyrazów złożonych

Formy wypowiedzi: streszczenie, dyskusja, wypowiedź argumentacyjna, rozprawka

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcionowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• wskazuje bohaterów i najważniejsze informacje w tekście • rozpoznaje znaczenie dosłowne i przenośne w prostych przykładach • zna pojęcia: ambicja, alegoria, narrator, podmiot	• omawia postawy bohaterów i ich cele • rozpoznaje alegorię i podstawowe środki poetyckie • wyjaśnia sens biblijnej opowieści i poznanych frazeologizmów	• charakteryzuje bohaterów i uzasadnia ocenę ich postępowania • analizuje sposób ukazania ambicji w różnych tekstach • określa funkcję wybranych środków artystycznych	• interpretuje teksty, uwzględniając ich problematykę i wartości • porównuje różne sposoby przedstawienia ambicji i sukcesu • formułuje trafne, poparte tekstem wnioski interpretacyjne	• samodzielnie i pogłębienie interpretuje teksty oraz inne teksty kultury • wykorzystuje adekwatne konteksty i dostrzega wieloznaczność • formułuje oryginalne, logicznie uzasadnione wnioski

	liryczny				
II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny oraz formant • wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny • zna podstawowe zasady pisowni wyrazów złożonych	• wskazuje temat słowotwórczy i formant • rozpoznaje rdzeń i tworzy proste wyrazy pokrewne • odróżnia wyrazy złożone od innych wyrazów	• przeprowadza analizę słowotwórczą typowych wyrazów • rozpoznaje rodzaje formantów i rdzenie oboczne • stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych	• wyjaśnia zależności między wyrazami w rodzinie wyrazów • tworzy i analizuje wyrazy złożone • świadomie wykorzystuje wiedzę słowotwórczą we własnych wypowiedziach	• sprawnie analizuje także trudniejsze przykłady słowotwórcze • wyjaśnia mechanizmy powstawania wyrazów i funkcje formantów • samodzielnie rozpoznaje i poprawia błędy słowotwórcze i ortograficzne
III. Tworzenie wypowiedzi	• z pomocą tworzy krótkie streszczenie i prostą wypowiedź na temat • formułuje stanowisko i podaje prosty argument	• redaguje streszczenie zachowujące najważniejsze informacje • rozpoznaje tezę, argument i przykład • tworzy prostą rozprawkę według schematu	• selekcjonuje informacje i tworzy spójne streszczenie • formułuje tezę i dobiera trafne argumenty oraz przykłady • zachowuje kompozycję rozprawki i stosuje akapity	• tworzy zwięzłe streszczenie i rozwiniętą wypowiedź argumentacyjną • hierarchizuje argumenty, dba o spójność i styl • świadomie redaguje i poprawia własny tekst	• tworzy precyzyjne streszczenia i dojrzałe wypowiedzi argumentacyjne • buduje wieloaspektowy wywód i przewiduje kontrargumenty • samodzielnie doskonali tekst pod względem logicznym, językowym i stylistycznym
IV. Samokształcenie	• wyszukuje wskazane informacje i korzysta z podręcznika lub słownika • odróżnia prosty fakt od opinii	• porządkuje informacje i sporządza prostą notatkę • korzysta z podanych źródeł informacji	• selekcjonuje materiał potrzebny do argumentowania i interpretacji • porównuje informacje z kilku tekstów	• samodzielnie dobiera źródła i ocenia ich przydatność • planuje pracę z tekstem i własną wypowiedzią	• krytycznie ocenia informacje i wiarygodność źródeł • samodzielnie poszerza wiedzę oraz twórczo wykorzystuje zgromadzony materiał

ROZDZIAŁ II. SPRAWIEDLIWOŚĆ

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: sprawiedliwość i niesprawiedliwość; Adam Mickiewicz i romantyzm; opowiadanie twórcze; teksty literackie i kulturowe; komizm i ironia

Język i komunikacja: fonetyka: głoska i litera, samogłoski i spółgłoski, upodobnienia i uproszczenia; akcent wyrazowy i zdaniowy; interpunkcja

Formy wypowiedzi: opowiadanie twórcze, opis, dialog, wypowiedź interpretacyjna

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• wskazuje bohaterów, wydarzenia i problem sprawiedliwości • rozpoznaje narratora i podstawowe elementy świata przedstawionego • zna podstawowe informacje o Adamie Mickiewiczu	• opisuje bohaterów i ich motywacje • rozpoznaje elementy komizmu lub ironii w prostych przykładach • określa główną myśl tekstu	• analizuje racje bohaterów i ocenia ich postępowanie • uzasadnia wnioski odwołaniem do tekstu • rozpoznaje funkcję wybranych środków artystycznych	• interpretuje konflikt wartości i problem sprawiedliwości • analizuje funkcję komizmu, ironii i sposobu narracji • porównuje postawy i różne punkty widzenia	• samodzielnie interpretuje teksty w kontekście etycznym, historycznym lub kulturowym • dostrzega niejednoznaczność ocen i formułuje pogłębione wnioski

II. Kształcenie językowe	- odróżnia głoskę od litery i dzieli wyrazy na sylaby - rozpoznaje samogłoski i spółgłoski - zna podstawową zasadę akcentowania	- rozpoznaje podstawowe zjawiska fonetyczne - wskazuje akcent w typowych wyrazach - zauważa różnice między wymową a pisownią	- analizuje upodobnienia i uproszczenia w typowych przykładach - poprawnie akcentuje wyrazy i zdania - stosuje poznane zasady interpunkcyjne	- wyjaśnia mechanizm zjawisk fonetycznych i ich wpływ na wymowę - świadomie stosuje akcent wyrazowy i zdaniowy - dokonuje autokorekty	- sprawnie analizuje trudniejsze przykłady fonetyczne - wyjaśnia funkcję akcentu w budowaniu znaczenia wypowiedzi - świadomie dba o poprawność wymowy i zapisu
III. Tworzenie wypowiedzi	- tworzy krótkie opowiadanie zgodne z tematem - z pomocą stosuje dialog i zachowuje kolejność wydarzeń	- redaguje opowiadanie z wstępem, rozwinięciem i zakończeniem - stosuje opis i dialog	- buduje spójną fabułę i logiczny ciąg zdarzeń - poprawnie zapisuje dialog i stosuje środki dynamizujące akcję	- świadomie kreuje narratora, bohaterów, czas i miejsce - funkcjonalnie wykorzystuje opis, dialog, monolog i środki stylistyczne	- tworzy oryginalne, dojrzałe kompozycyjnie opowiadanie - świadomie buduje napięcie, puentę i styl wypowiedzi
IV. Samokształcenie	- wyszukuje informacje w tekście i porządkuje wydarzenia - korzysta z podanych materiałów	- sporządza notatkę o bohaterze lub autorze - dobiera informacje do opowiadania	- łączy informacje literackie z podstawowym kontekstem - selekcjonuje materiał do interpretacji	- samodzielnie planuje analizę tekstu i dobiera trafne cytaty lub przykłady - ocenia własną wypowiedź według kryteriów	- krytycznie wykorzystuje różne źródła i konteksty - samodzielnie planuje i doskonali proces uczenia się

ROZDZIAŁ III. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: odpowiedzialność za siebie i innych; patriotyzm; poezja i teksty o tematyce historycznej; „Reduta Ordona”, „Śmierć Pułkownika”; perswazja i retoryka

Język i komunikacja: imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe; imiesłowowy równoważnik zdania; zasady interpunkcji; poprawność składniowa

Formy wypowiedzi: przemówienie, argumentowanie, charakterystyka postawy, interpretacja tekstu poetyckiego

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	- rozpoznaje temat, bohaterów i podstawowe wartości w tekście - wskazuje podmiot liryczny i podstawowe środki poetyckie - odtwarza najważniejsze informacje z utworów	- opisuje postawy bohaterów i ich odpowiedzialność - rozpoznaje motywy patriotyczne i historyczne - określa nastrój i główną myśl utworu	- charakteryzuje bohaterów i analizuje ich wybory - wyjaśnia znaczenie wybranych środków poetyckich - łączy tekst z podstawowym kontekstem historycznym	- interpretuje utwory, analizując problem odpowiedzialności, patriotyzmu i poświęcenia - określa funkcję środków stylistycznych i kompozycji - porównuje różne postawy	- samodzielnie i pogłębienie interpretuje teksty literackie i historyczne - wykorzystuje trafne konteksty i formułuje dojrzałe wnioski aksjologiczne

II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje imiesłow w prostych przykładach • odróżnia zdanie od równoważnika zdania	• rozróżnia imiesłow przymiotnikowe i przysłówkowe • tworzy typowe formy imiesłowów • rozpoznaje imiesłowowy równoważnik zdania	• poprawnie stosuje imiesłow i dokonuje prostych przekształceń • stosuje zasady interpunkcji przy imiesłowowym równoważniku zdania	• analizuje funkcje imiesłowów w wypowiedzi • buduje poprawne konstrukcje z imiesłowami i uzasadnia interpunkcję	• swobodnie i funkcjonalnie przekształca konstrukcje składniowe • samodzielnie rozpoznaje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowów
III. Tworzenie wypowiedzi	• zna podstawowe elementy przemówienia • formułuje prosty apel i argument	• tworzy krótkie przemówienie dostosowane do odbiorcy • stosuje zwroty do adresata i prostą argumentację	• buduje uporządkowane przemówienie z tezą, argumentami i zakończeniem • stosuje podstawowe środki retoryczne	• świadomie dostosowuje styl, argumentację i środki retoryczne do celu oraz odbiorcy • tworzy spójną i przekonującą wypowiedź	• tworzy dojrzałe przemówienie, świadomie wykorzystując retorykę, rytm, kontrast, pytania retoryczne i puentę • samodzielnie ocenia skuteczność własnej wypowiedzi
IV. Samokształcenie	• wyszukuje podstawowe informacje historyczne potrzebne do zrozumienia tekstu • korzysta z podanych źródeł	• porządkuje informacje i przygotowuje prostą notatkę • odróżnia informację od opinii	• łączy informacje z tekstu literackiego i kontekstu historycznego • dobiera argumenty i przykłady	• samodzielnie ocenia przydatność źródeł i selekcjonuje informacje • przygotowuje prezentację lub wypowiedź na podstawie kilku źródeł	• krytycznie analizuje przekazy i ocenia ich wiarygodność • twórczo wykorzystuje wiedzę historycznoliteracką w samodzielnej pracy

ROZDZIAŁ IV. ALTRUIZM

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: altruizm, empatia, pomoc i wolontariat; wspomnienie; manifest; tekst literacki i użytkowy; różne oblicza pomagania

Język i komunikacja: synonimy i antonimy; słownictwo wartościujące; przedrostki i elementy słowotwórcze; utrwalanie poprawności językowej

Formy wypowiedzi: streszczenie, kodeks/manifest, rozprawka z hipotezą, wypowiedź o wartościach

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• rozumie podstawowy sens tekstów dotyczących pomocy i poświęcenia • wskazuje bohaterów, wydarzenia i emocje • rozpoznaje wspomnienie lub manifest	• charakteryzuje postawy altruistyczne i określa problematykę tekstu • rozpoznaje cechy wspomnienia i manifestu • nazywa wartości obecne w tekście	• porównuje postawy bohaterów i uzasadnia ich ocenę • analizuje sposoby przedstawiania altruizmu • odczytuje sens tekstu i grafiki	• interpretuje motywy altruizmu, empatii i poświęcenia • wykorzystuje kontekst społeczny i etyczny • analizuje funkcję formy i języka tekstu	• samodzielnie problematyzuje pojęcie altruizmu • dostrzega niejednoznaczności moralne i buduje pogłębioną interpretację różnych tekstów kultury
II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje synonimy i antonimy w prostych przykładach • rozumie znaczenie podstawowego słownictwa wartościującego	• dobiera synonimy i antonimy do podanych wyrazów • rozpoznaje nacechowanie emocjonalne słownictwa	• świadomie dobiera słownictwo do intencji wypowiedzi • poprawnie stosuje poznane elementy słowotwórcze i zasady	• analizuje funkcję słownictwa wartościującego i emocjonalnego • dba o precyzję, kulturę i poprawność języka	• funkcjonalnie wykorzystuje zróżnicowane słownictwo do budowania zamierzonego efektu • samodzielnie rozpoznaje i

			zapisu		poprawia błędy leksykalne oraz stylistyczne
III. Tworzenie wypowiedzi	• z pomocą streszcza tekst i wyraża prostą opinię o pomaganiu • zna podstawowy układ rozprawki	• pisze krótkie streszczenie, kodeks lub prosty manifest • formułuje hipotezę i prosty argument	• tworzy spójną rozprawkę z hipotezą i dobiera przykłady • redaguje wypowiedź zgodną z cechami wskazanej formy	• buduje przekonującą argumentację, rozważa różne możliwości i formułuje wniosek • świadomie dobiera styl do formy oraz odbiorcy	• tworzy dojrzałą, wieloaspektową rozprawkę i oryginalne teksty perswazyjne • samodzielnie redaguje i doskonali tekst
IV. Samokształcenie	• wyszukuje informacje o formach pomocy i wolontariatu • korzysta z podanych materiałów	• porządkuje informacje i przygotowuje prostą notatkę • rozpoznaje przydatne przykłady	• selekcionuje materiał do argumentacji i porównuje informacje • wykorzystuje tekst i grafikę jako źródła	• samodzielnie korzysta z kilku źródeł i ocenia ich przydatność • planuje własną pracę i wprowadza poprawki	• krytycznie analizuje informacje i samodzielnie poszerza wiedzę • tworzy projekt lub prezentację dotyczącą wolontariatu, empatii lub odpowiedzialnej pomocy

ROZDZIAŁ V. BUNT

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: bunt, konflikt i sprzeciw; dramat; komizm i tragizm; racje bohaterów; język dialogu; teksty o konflikcie jednostki z otoczeniem

Język i komunikacja: mowa zależna i niezależna; cytowanie; zapis dialogu; interpunkcja; przekształcanie wypowiedzi

Formy wypowiedzi: recenzja, dialog, wypowiedź argumentacyjna, interpretacja dramatu

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcionowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• wskazuje bohaterów, konflikt i przyczyny buntu • rozpoznaje dialog, monolog i podstawowe elementy dramatu	• określa skutki buntu i racje bohaterów • rozpoznaje akt, scenę, tekst główny i didaskalia • wskazuje komizm lub tragizm	• analizuje racje stron konfliktu i ocenia postawy • wyjaśnia funkcję elementów dramatu i środków komizmu • uzasadnia wnioski tekstem	• interpretuje bunt jako problem społeczny, moralny lub egzystencjalny • analizuje konstrukcję dramatu i sposób budowania konfliktu	• porównuje literackie modele buntu, wykorzystuje konteksty historyczne, kulturowe i etyczne • formułuje samodzielną, wieloaspektową ocenę
II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje mowę zależną i niezależną • zapisuje prostą wypowiedź bohatera	• przekształca proste przykłady mowy zależnej i niezależnej • stosuje podstawowe zasady zapisu dialogu i cytatu	• poprawnie dokonuje przekształceń i stosuje właściwą interpunkcję • odróżnia cytaty od omówienia cudzej wypowiedzi	• świadomie dobiera sposób przytaczania cudzej wypowiedzi • wyjaśnia różnice stylistyczne i zachowuje poprawność zapisu	• funkcjonalnie wykorzystuje różne sposoby przytaczania wypowiedzi w tekstach narracyjnych i argumentacyjnych • samodzielnie koryguje błędy
III. Tworzenie wypowiedzi	• zna cel recenzji i wyraża prostą opinię o utworze • podaje podstawowe informacje o dziele	• tworzy recenzję według schematu i uzasadnia własną ocenę • stosuje proste słownictwo wartościujące	• łączy informację, analizę i ocenę • stosuje właściwe kryteria i argumenty	• pisze spójną, rzeczową recenzję, świadomie dobierając kryteria oceny • odwołuje się do elementów	• tworzy dojrzałą recenzję interpretacyjną • odwołuje się do kontekstów i formułuje oryginalne, dobrze

				utworu	uzasadnione sądy
IV. Samokształcenie	- wyszukuje informacje o utworze i jego bohaterach - korzysta z podanych materiałów	- porządkuje materiał potrzebny do recenzji i interpretacji - odróżnia informację od oceny	- selekcjonuje informacje i dobiera przykłady do argumentacji - porównuje różne opinie o dziele	- samodzielnie korzysta z kilku źródeł i ocenia ich przydatność - planuje oraz poprawia własną recenzję	- krytycznie analizuje opinie i źródła - samodzielnie rozwija zainteresowania czytelnicze i przygotowuje twórczą prezentację utworu

ROZDZIAŁ VI. NADZIEJA

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: nadzieja, strata, wybór i przyszłość; liryka; symbol i alegoria; motywy literackie; konteksty kulturowe; interpretacja poezji

Język i komunikacja: zróżnicowanie języka; style i odmiany polszczyzny; norma językowa; stosowność wypowiedzi; słownictwo oficjalne i nieoficjalne

Formy wypowiedzi: opis przeżyć, interpretacja tekstu poetyckiego, wypowiedź refleksyjna

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	- rozpoznaje podmiot liryczny, temat i nastrój wiersza - wskazuje podstawowe środki stylistyczne	- wskazuje obrazy poetyckie i rozpoznaje symbol, apostrofę, pytanie retoryczne lub powtórzenie - formułuje podstawowy sens utworu	- określa funkcje środków stylistycznych i uzasadnia interpretację - rozpoznaje motywy i znaczenia przenośne	- analizuje sposób budowania znaczeń, symbolikę i wartości estetyczne - wykorzystuje odpowiedni kontekst interpretacyjny	- tworzy pogłębioną, spójną interpretację poezji - zestawia motywy i symbole z innymi tekstami kultury oraz samodzielnie formułuje wnioski
II. Kształcenie językowe	- rozpoznaje język oficjalny i nieoficjalny - wie, że sposób mówienia zależy od sytuacji	- odróżnia podstawowe odmiany i style języka - dostosowuje prostą wypowiedź do odbiorcy	- rozpoznaje cechy stylu i środki właściwe dla różnych sytuacji komunikacyjnych - ocenia poprawność typowych wypowiedzi	- świadomie stylizuje wypowiedź i ocenia jej stosowność - rozpoznaje naruszenia normy językowej i je poprawia	- analizuje funkcje stylizacji i zróżnicowania języka - twórczo i świadomie wykorzystuje różne odmiany polszczyzny we własnych wypowiedziach
III. Tworzenie wypowiedzi	- nazywa podstawowe emocje i tworzy prosty opis przeżyć - formułuje krótką refleksję o tekście	- tworzy uporządkowany opis przeżyć, wskazuje przyczyny i skutki emocji - podjmuje próbę interpretacji	- stosuje zróżnicowane słownictwo nazywające uczucia i środki budujące nastrój - formułuje spójną interpretację	- łączy opis przeżyć z interpretacją zachowania postaci lub sytuacji lirycznej - świadomie dobiera styl i kompozycję	- tworzy sugestywną, dojrzałą wypowiedź - subtelnie różnicuje emocje i funkcjonalnie wykorzystuje środki stylistyczne oraz konteksty
IV. Samokształcenie	- wyszukuje informacje potrzebne do zrozumienia tekstu - korzysta z podanych słowników i	porządkuje informacje i przygotowuje notatkę interpretacyjną	- porównuje informacje i dobiera kontekst do tekstu - ocenia własną wypowiedź według	samodzielnie dobiera wiarygodne źródła i wykorzystuje je w interpretacji	krytycznie analizuje źródła i samodzielnie poszerza wiedzę o motywach literackich

	materiałów	• korzysta ze słownika języka polskiego	kryteriów	• wprowadza uzasadnione poprawki do własnego tekstu	• tworzy oryginalną prezentację lub projekt interpretacyjny
--	------------	---	-----------	---	---

ROZDZIAŁ VII. WRAŻLIWOŚĆ

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: wrażliwość na człowieka, język, kulturę i świat; tekst literacki, publicystyczny, reportażowy i wywiad; fakt i opinia; perspektywa autora; wartości

Język i komunikacja: norma i błąd językowy; poprawność leksykalna, fleksyjna, składniowa, ortograficzna i interpunkcyjna; świadome posługiwanie się językiem

Formy wypowiedzi: wywiad, artykuł/wypowiedź publicystyczna, wypowiedź argumentacyjna i interpretacyjna

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• wyszukuje podstawowe informacje i określa temat tekstu • odróżnia tekst literacki od informacyjnego • rozpoznaje podstawowe wartości	• rozpoznaje podstawowe cechy artykułu, wywiadu lub reportażu • określa nadawcę, odbiorcę i cel wypowiedzi • odróżnia fakt od opinii	• analizuje sposób przedstawienia problemu i perspektywę autora • porównuje teksty oraz uzasadnia własną opinię	• ocenia wiarygodność i sposób argumentowania • analizuje funkcję środków językowych i kompozycyjnych • interpretuje tekst w kontekście wartości	• krytycznie interpretuje różne przekazy • ocenia perspektywę autora, wiarygodność i intencję tekstu • samodzielnie zestawia tekst z adekwatnymi kontekstami
II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje oczywiste błędy w prostych zdaniach • korzysta ze słownika przy wsparciu	• poprawia typowe błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne • zna podstawowe źródła poprawnościowe	• rozpoznaje rodzaje typowych błędów i poprawnie redaguje własny tekst • stosuje poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne	• uzasadnia poprawki i świadomie korzysta ze słowników oraz poradni językowych • redaguje tekst z dbałością o normę, styl i stosowność	• samodzielnie diagnozuje i wyjaśnia złożone problemy poprawnościowe • świadomie dobiera środki zgodne z normą i sytuacją komunikacyjną
III. Tworzenie wypowiedzi	• formułuje proste pytania i odpowiedzi • tworzy krótką wypowiedź zgodną z tematem	• redaguje prosty wywiad lub tekst informacyjny • przedstawia własne stanowisko i podaje argument	• tworzy uporządkowany wywiad lub wypowiedź publicystyczną • dobiera argumenty, przykłady i odpowiednie słownictwo	• świadomie dostosowuje formę, styl i kompozycję do celu oraz odbiorcy • tworzy spójny i poprawny tekst o wyraźnej intencji	• tworzy dojrzałe, oryginalne wypowiedzi publicystyczne i argumentacyjne • samodzielnie redaguje, ocenia i doskonali tekst
IV. Samokształcenie	• wyszukuje wskazane informacje i zna pojęcie źródła • odróżnia własną wypowiedź od cytatu	• korzysta z różnych źródeł i zapisuje podstawowe informacje • poprawnie oznacza prosty cytat	• selekcjonuje informacje, porównuje źródła i ocenia ich przydatność • porządkuje materiał do wypowiedzi	• ocenia wiarygodność źródeł, poprawnie cytuje i respektuje zasady własności intelektualnej • samodzielnie planuje pracę	• prowadzi rzetelne poszukiwania i syntetyzuje informacje z wielu źródeł • krytycznie ocenia przekazy i samodzielnie rozwija zainteresowania humanistyczne

LEKTUROWNIK

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: lektury omawiane w klasie VII, w tym utwory obowiązkowe i wybrane uzupełniające; w podręczniku m.in. „Zemsta” Aleksandra Fredry i „Mały Książę” Antoine’a de Saint-Exupéry’ego; praca z całością utworu

Język i komunikacja: utrwalanie terminologii literackiej, językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej w pracy z lekturą

Formy wypowiedzi: charakterystyka, rozprawka, przemówienie, recenzja, opowiadanie twórcze, wypowiedź interpretacyjna

Praca z informacją: wyszukiwanie, selekcjonowanie, porządkowanie i ocenianie informacji; korzystanie ze słowników, źródeł tradycyjnych i cyfrowych; planowanie i samoocena pracy

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• zna najważniejsze wydarzenia i bohaterów lektury • wskazuje podstawowe elementy świata przedstawionego i problematykę	• porządkuje wydarzenia, charakteryzuje głównych bohaterów i określa tematykę • rozpoznaje podstawowe cechy gatunkowe	• analizuje motywy działania bohaterów, konflikty i przemiany • posługuje się terminologią literacką i uzasadnia wnioski tekstem	• interpretuje kluczowe sceny, symbole, motywy i wartości • omawia problematykę utworu z wykorzystaniem właściwych kontekstów	• dokonuje pogłębionej interpretacji całości utworu • zestawia lekturę z innymi tekstami kultury i trafnie wykorzystuje konteksty
II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje podstawowe pojęcia językowe pojawiające się w pracy z lekturą • dba o elementarną poprawność zapisu	• stosuje poznane pojęcia i zasady w typowych zadaniach • korzysta ze słownika w razie potrzeby	• poprawnie wykorzystuje wiedzę językową w analizie i własnych wypowiedziach • dokonuje autokorekty	• świadomie dobiera środki językowe do interpretacji i argumentacji • dba o poprawność, precyzję i styl	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową do tworzenia dojrzałych wypowiedzi o lekturze • samodzielnie rozpoznaje i poprawia błędy
III. Tworzenie wypowiedzi	• odpowiada na proste pytania o lekturę i formułuje krótką opinię • z pomocą tworzy wypowiedź zgodną z tematem	• tworzy uporządkowaną wypowiedź i uzasadnia ją przykładem z lektury • zachowuje podstawowe cechy wskazanej formy	• formułuje tezę, argumentuje i przywołuje trafne wydarzenia lub postacie • tworzy spójny tekst o właściwej kompozycji	• buduje rozwiniętą wypowiedź problemową, łączy argumenty z analizą tekstu i dba o styl • świadomie wykorzystuje cytaty lub odwołania	• tworzy dojrzałą wypowiedź interpretacyjną lub argumentacyjną • wykorzystuje precyzyjne odwołania do utworu, konteksty i oryginalne wnioski
IV. Samokształcenie	• korzysta ze spisu treści, notatek i podanych materiałów • wyszukuje podstawowe informacje o lekturze	• prowadzi kartę lektury lub notatkę i porządkuje informacje • korzysta z podstawowych źródeł	• selekcjonuje materiał potrzebny do charakterystyki, interpretacji i argumentacji • dobiera trafne cytaty lub przykłady	• samodzielnie planuje pracę z dłuższą lekturą i ocenia przydatność źródeł • przygotowuje prezentację lub projekt	• krytycznie korzysta ze źródeł, respektuje własność intelektualną i samodzielnie rozwija zainteresowania czytelnicze • tworzy oryginalną prezentację lub projekt dotyczący lektury

ŹRÓDŁA OPRACOWANIA

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (z późniejszymi zmianami), w tym zmianą z 28 czerwca 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996).
- WSiP, „Zamieńmy słowo. Język polski. Klasa 7”, nr dopuszczenia MEN 1163/4/2023; podręcznik dostosowany do zmienionej podstawy programowej obowiązującej od 1.09.2024 r.
- Dorota Podorska, „Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. Zamieńmy słowo. Klasa 7. Podstawa 2024”, WSiP / EDURANGA.
- Ewa Nowak, materiały metodyczne i plan wynikowy do cyklu „Zamieńmy słowo. Klasa 7. Podstawa 2024”, WSiP / EDURANGA.

Uwaga: dokument jest autorskim, praktycznym uszczegółowieniem wymagań. Może być uzupełniany o ustalenia statutu szkoły, zasady oceniania wewnątrzszkolnego oraz wybrane przez nauczyciela lektury uzupełniające.